

Главни и одговорни уредник
Мирко Васиљевић

Заменици главног и одговорног уредника
Небојна Јовановић
Мирослав Пауновић

Уредник
Вук Радовић

Редакција
Зоран Арсић, Јованка Бодирога Јанковић, Михајло Велимировић,
Радован Вукадиновић, Милена Ђорђевић, Љубинка Ковачевић,
Светислав Костић, Бранко Лубарда, Мирјана Радовић, Боса Пеналић,
Наташа Петровић Томић, Дејан Поповић, Душан Поповић, Драгана
Свијеткевић, Александар Ђурић

Међународни издавачки савет
Шиме Ивањко (Словенија), Tom Jersild (САД), Christa Jessel-Holst
(Немачка), Горан Ковески (Македонија), Rainer Kuhls (Немачка), Mike
Falke (Немачка), Битомир Поповић (БиХ – Република Српска), Драган
Радовић (Црна Гора), Марко Рајчевић (БиХ – Република Српска)

Секретар
Мирјана Радовић

Технички секретар
Радица Милић

Радови у овом часопису подлежу анонимној рецензији двоје
рецензената које одређује Редакција.

Радови који су објављени у земљи или иностранству, укључујући и
њихове преводне, прихватају се за објављивање само ако у конкретном
случају Редакција тако одлучи.

Издавач
УДРУЖЕЊЕ ПРАВНИКА У ПРИВРЕДИ СРБИЈЕ
Београд, Трг Николе Пашића 1/II
тел./факс: 3234-985
e-mail: udruzpip@eunet.rs
www.pravniciuprivredi.org.rs

Технички уредник
Јован Ђорђевић

Графичка припрема
Досије студио, Браће Недића 29, Београд

Издање ПЕРИОДИЧНО

Штампа
„Досије студио“, Београд

ПРАВО И ПРИВРЕДА

Часопис за привредноправну теорију и праксу

UDK 347.7
ISSN 0354-3501

Београд
Година XLX

Број
7-9
2013

др Душица ПАЛАЧКОВИЋ
редовни професор Правног факултета Универзитета у Крагујевцу

МЕЂУНАРОДНИ СТЕЧАЈ (МОГУЋИ ПРОЦЕСНОПРАВНИ ПРИСТУП)

Резиме

Значај регулисања међународног стечаја препознатљив је на међунационалном и наднационалном нивоу, али и у нашем стечајном законодавству. У овом правном подручју проблеми процесне, материјалне и колизионе регулишве изузетно су бројни и сложени. Такође, на месту начела територијалности стоји начело универзалности, посебно у релевантним међународним документима, што условљава потребу прилагођавања националних законодавстава овом, новом прилици.

Наш Закон о стечају регулише међународни стечај, по уледу на Модел закона УНЦИТРАЛ-а (али не и Уредбу ЕУ о поступцима у случају insolventности), што је један, у основи модеран и нужан приступ. Ипак, са процесноправног аспекта изостаје потпуна доследност и конзистентност регулисања, што условљава нејасноће и могуће проблеме у пракси, а тиме и потребу даљих решења. Овај закључак, пре свих, односи се на питања класификације врста поступака који се признају, надлежности, а онда и критеријума за њено одређење, али, у једном делу и самој поступцима признања.

Кључне речи: међународни стечај, надлежности, поступци.

I Увод

Глобализација и интернационализација пословања узроковала је и потребу међународноправног регулисања стечајног поступка. У том

циљу усвојено је више докумената којима се регулишу процесноправни и материјалноправни аспекти тзв. међународног стечаја. При томе, проблеми су бројни, а условљава их, пре свега, чињеница да је „међународно insolventностско право уједно и једно од најсложенијих правних подручја јер представља конгломерат различитих процесних, материјалних и колизијских питања“.¹ Сложеност оправдава већ и чињеница да је нужно разликовање домаћег стечајног поступка са иностраним елементом и страног стечајног (insolventностског) поступка који треба признати.

Други посебно сложен проблем, повезан уз признање страног стечајног поступка, јесте и релативно нагли прелаз од начела територијалности ка начелу универзалности у међународном стечајном праву. При томе, данас скоро општеприхваћено признање дејстава страног стечајног поступка изван државе у којој је отворен оправдано је настојањем да се спречи стечајни дужник да имовином која је лоцирана изван државе у којој је стечајни поступак отворен слободно располаже, да покуша њено дислоцирање или да фаворизује поједине повериоце.

Овакав, нагли заокрет, прихваћен релевантним међународним документима, условио је неопходност регулисања услова и поступка за признање страног insolventностског поступка од стране националних законодавстава, али се и ова решења значајно разликују. Све ово само потврђује већ изречену констатацију о сложености питања која међународни стечај поставља, па и пред нашег законодавца. Са друге стране, начин на који је свака држава уредила услове за признање страног стечајног поступка показује и њену спремност на сарадњу у случајевима прекограничних insolventностских поступака, као делу укупне међународне сарадње.²

Закон о стечају Републике Србије из 2009³ регулише међународни стечај.⁴ При томе, постоје извесни процесноправни проблеми регу-

1 Jasnica Garašić, „Pretpostavke za priznanje strane odluke o otvaranju stečajnog/insolventnostskog postupka prema hrvatskom pravu“, *Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu*, Vol. 56, No. 2-3, 2006, стр. 584-585, доступно на: <http://www.hrca.srce.hr/search/?q=jasnica+garasic>, 1.4.2013. О значајним, чак суштинским разликама у нормирању стечајних поступака у европским државама и структурним променама током 21. века, видети више код Ante Vuković, Dejan Bodul, „Stечајно zakonodavstvo u tranziciji – komparativni osvrt, hrvatski izazovi i potencijalna rješenja“, *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu*, бр. 3/2012, стр. 367-648, доступно на: http://hrca.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=129226, 1.4.2013.

2 Jasnica Garašić, *нав. чланак*, стр. 585.

3 Закон о стечају (Службени гласник РС, бр. 104/2009, 99/2011 – др. закон и 71/2012 – одлука УС; даље у фуснотама: ЗС РС).

4 Термин „међународни стечај“, наиме, има сасвим други предзнак, односно конотацију, па је, чини се, прихватљивије користити термин „прекогранична insolventност“ (из Модела закона UNCITRAL о прекограничној insolventности из 1997. године, у даљем тексту Модела закона). Текст Модел закона је доступан на: http://www.uncitral.org/uncitral/eu/uncitral_texts/insolvency/1997Model.html, 13.3.2013; као и:

